

Miłosne rozterki

Starter:

- obraz: Konrad Krzyżanowski, *Portret Bronisławy Ostrowskiej*, poetki epoki Młodej Polski; polecenia odwołujące się do wiedzy ucznia;

Rozdział: *O maków purpurowych*

- obraz: Gustaw Klimt, *Pole maków*; Kazimiera Zawistowska *O maków purpurowych...*;
obraz: Carlos Schwabe, *Zniszczenie*; ilustracja do *Kwiatów zła* Charlesa Baudelaire'a;
ćwiczenie interaktywne i zestaw ćwiczeń otwartych dotyczących interpretacji i analizy wiersza oraz zamieszczonych dzieł plastycznych;

Rozdział: *Fortepian się skarży i płacze*

- obraz: Konrad Krzyżanowski, *Portret Bronisławy Ostrowskiej*, informacje o twórczości poetki; Bronisława Ostrowska *Fortepian skarży się i płacze*; cztery obrazy powstałe na przełomie wieków i prezentujące kobiety siedzące przy pianinie; ćwiczenie interaktywne i zestaw ćwiczeń otwartych dotyczących interpretacji i analizy wiersza i zamieszczonych tekstów kultury;

Rozdział: *Dziewczyna przy pianinie*

- fortepian w kulturze współczesnej; obraz: Roy Lichtenstein, *Dziewczyna przy pianinie*; informacje o obrazie; trzy ćwiczenia otwarte dotyczące zamieszczonego obrazu;

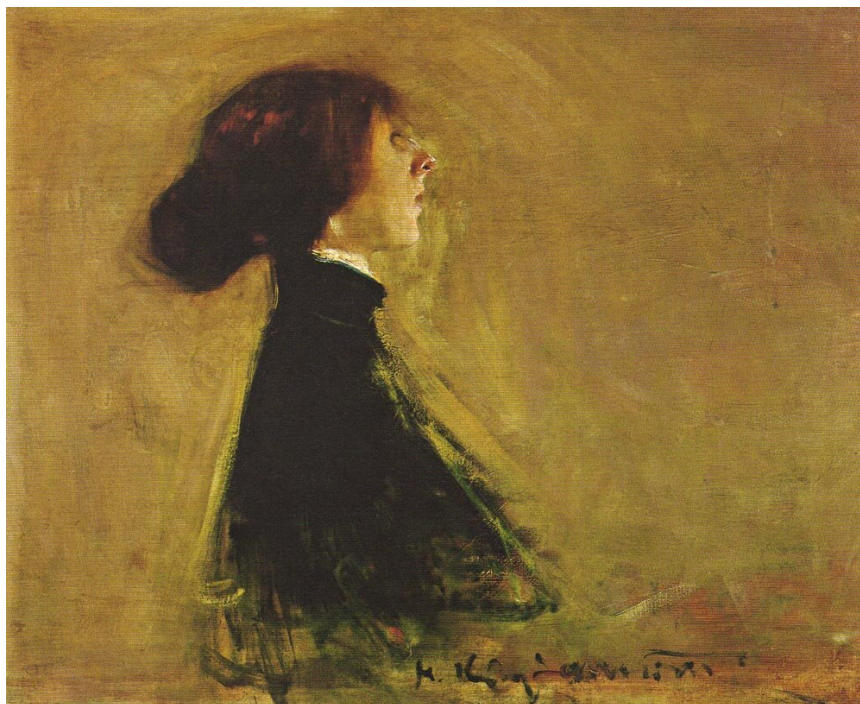
Rozdział: Zadaniowo

- trzy ćwiczenie otwarte (w tym polecenie napisania analizy porównawczej wierszy Kazimiery Zawistowskiej *O maków purpurowych...* oraz Bronisławy Ostrowskiej *Fortepian skarży się i płacze....* oraz polecenie napisania eseju na temat: „Subtelna poezja młodopolskich pisarek”); ćwiczenie interaktywne słowa-klucze.

Bibliografia:

- Źródło: Bronisława Ostrowska, *Fortepian skarży się i płacze*, [w:] *W kręgu Salome i Astarte. Młodopolskie wiersze miłosne*, oprac. Ireneusz Sikora, Wrocław 1993, s. 117.
- Źródło: Kazimiera Zawistowska, *O maków purpurowych...*, [w:] tegoż, *Poezje*, Lwów 1903, s. 5.

Miłosne rozterki



Portret Bronisławy Ostrowskiej

Źródło: Electron, Konrad Krzyżanowski, olej na płótnie, Muzeum Narodowe w Warszawie, domena publiczna.

Poetki Młodej Polski, wśród których wymienia się przede wszystkim: Marylę Wolską, Kazimierę Zawistowską, Bronisławę Ostrowską oraz Marię Komornicką, to kobiety, które w zdecydowany sposób zaznaczyły swą obecność w świecie literackim. Były wykształcone i bardzo odważne w kwestii poetyckiego wyrażania uczuć.

Ich twórczość okazała się pełna kobiecej subtelności i wyjątkowej wrażliwości w postrzeganiu świata i skomplikowanych relacji międzyludzkich.

Już wiesz

1) Na podstawie słownika symboli omów symbolikę kwiatów maku.

2) Odwołaj się do wiedzy historycznej i przypomnij, czym była emancypacja kobiet. Zgromadź informacje na temat przebiegu tego procesu aż do czasów współczesnych.

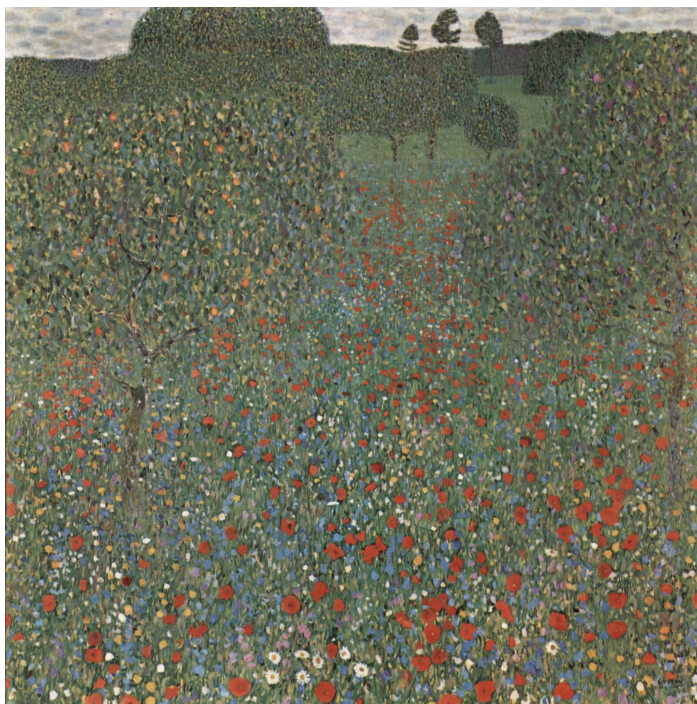
O maków purpurowych

Ćwiczenie 1.1

Wyjaśnij powody nielicznej obecności kobiet w kręgach artystycznych wcześniejszych epok.

Ćwiczenie 1.2

Podaj przyczyny pojawienia się kobiet tworzących i z powodzeniem publikujących swe utwory w okresie Młodej Polski.



Pole maków

Źródło: Gustav Klimt, olej na płótnie, The Österreichische Galerie Belvedere, domena publiczna.

((Kazimiera Zawistowska

O maków purpurowych...

O maków purpurowych, kraśnych maków kwiecie!

O usta całowane, drogie usta twoje!

Złote życia na oścież otwarte **podwoje**,
Słońce! Słońce w upalnym rozgorzałym lecie!

Słońce! Słońce! I maków purpurowych kwiecie!
Pszennych łąków poszumy, pszczoł grające roje!
I usta całowane, drogie usta twoje,
I na lipowych alejach kwietniane zamiecie!

Harfo wspomnień! twe struny z rdzy krwawych koralu
Dłoń moja dziś otrząsa, ogrzewa, rozżłaca,
Lecz melodia ta dawna, słoneczna nie wraca,

Tylko motyw tęsknoty snuje się i żali...
A ścichłe, obumarłe jak cmentarni stróż
Więdną maki w królewskiej zszarpanej purpurze.

Źródło: Kazimiera Zawistowska, *O maków purpurowych...*, [w:] tegoż, *Poezje*, Lwów 1903, s. 5.

Ćwiczenie 2.1

Wskaż gatunek literacki, jaki reprezentuje wiersz Kazimierzy Zawistowskiej *O maków purpurowych...*

☐ sielankę

☐ fraszkę

☐ pieśń

☐ sonet

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2.2

Określ typ liryki ze względu na temat utworu.

Ćwiczenie 2.3

Wyjaśnij, kto jest podmiotem lirycznym w wierszu.

Ćwiczenie 2.4

Podaj adresata utworu. Przywołaj odpowiednie cytaty.

Ćwiczenie 2.5

Omów wrażenia wywoływane przez wizje ukazane w wierszu. Uzupełnij swą wypowiedź odpowiednimi cytataми.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij powód, dla którego w pierwszym wersie pojawił się obraz maków.

Ćwiczenie 4

Scharakteryzuj wizerunek świata przedstawiony w pierwszych dwóch strofach.

Ćwiczenie 5

Scharakteryzuj obraz rzeczywistości zawarty w strofach trzeciej i czwartej. Jakie zmiany nastąpiły w zaprezentowanym świecie?

Ćwiczenie 6

Określ ogólną wymowę utworu Kazimiery Zawistowskiej.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, czy wiersz wpisuje się w typowy dla Młodej Polski sposób obrazowania i odczuwania. Swoją wypowiedź uzasadnij.

Polecenie 1

Zapoznaj się z treścią ilustracji do *Kwiatów zła* Charles'a Baudelaire'a stworzoną przez Carlosa Schwabe.



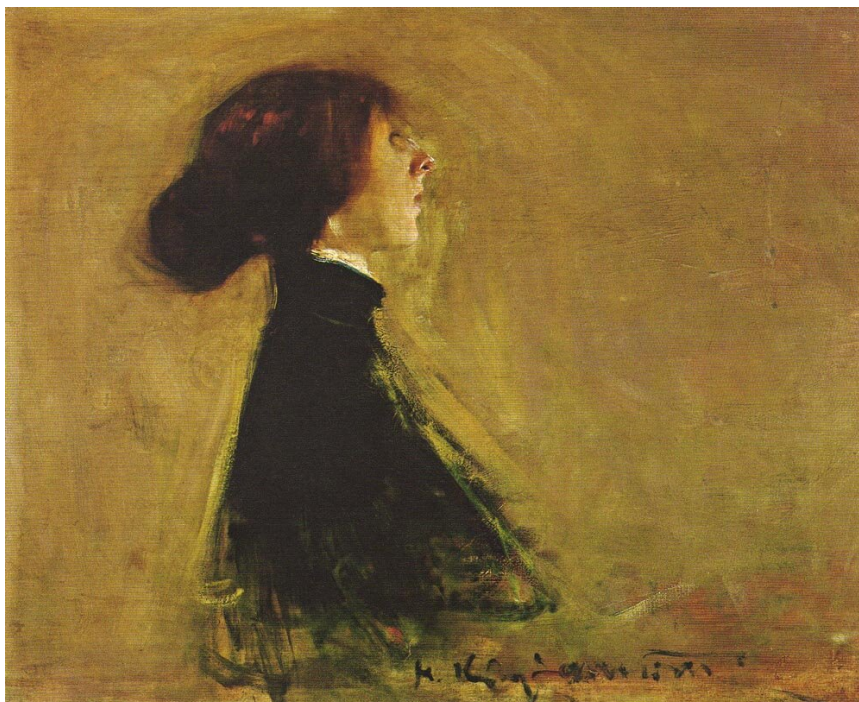
Zniszczenie, ilustracja do *Kwiatów zła* Charlesa Baudelaire'a

Źródło: Carlos Schwabe, domena publiczna.

Ćwiczenie 8

Określ, czy ten obraz mógłby stanowić ilustrację do wiersza Kazimiery Zawistowskiej *O maków purpurowych....* Odpowiedź uzasadnij.

Fortepian się skarży i płacze



Portret Bronisławy Ostrowskiej

Źródło: Electron, Konrad Krzyżanowski, olej na płótnie, Muzeum Narodowe w Warszawie, domena publiczna.

Bronisława Ostrowska

1881 – 1928

Poetka młodopolska, tłumaczka poezji francuskiej i autorka książek dla dzieci. Swoje utwory publikowała, używając czasem jednego z dwóch pseudonimów: Edma Mierz i Wojciech Chełmski.

((Bronisława Ostrowska

Fortepian skarży się i płacze

Fortepian się skarży i płacze
Spod miękkich, białych rąk...
Do nóg twoich rzucam mą miłość
I złudy i łzy i rozpacz
I białej róży pąk.
Odchodzę w me drogi tułacz,
W samotnej zorzy krąg...
Do nóg twoich rzucam mą miłość –
I nigdy cię już nie zobaczę.

Fortepian się skarży i płacze
Spod miękkich, białych rąk...

Źródło: Bronisława Ostrowska, *Fortepian skarży się i płacze*, [w:] *W kręgu Salome i Astarte. Młodopolskie wiersze miłosne*, oprac. Ireneusz Sikora, Wrocław 1993, s. 117.

Ćwiczenie 9

Określ nastrój wiersza Bronisławy Ostrowskiej.

Ćwiczenie 10

Nazwij typ liryki reprezentowany przez wiersz.

Ćwiczenie 11

Scharakteryzuj postać mówiącą.

Ćwiczenie 12

Przedstaw, w jakiej sytuacji się ona znajduje.

Ćwiczenie 13

Podaj adresata utworu.

Ćwiczenie 14

Nazwij środek stylistyczny, jakiego poetka użyła przy opisie fortepianu.

☐ eufemizm

☐ personifikacja

☐ animizacja

☐ przenośnia

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 15

Wyjaśnij, czemu służy zastosowanie tego zabiegu.

Ćwiczenie 16

Określ barwę, która trzykrotnie pojawia się w utworze, i ustal jej symbolikę.

Ćwiczenie 17

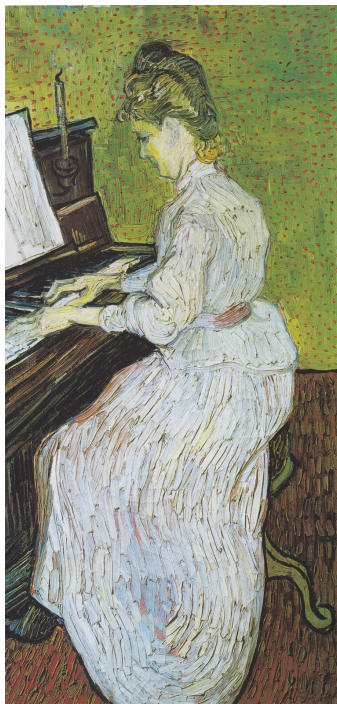
Określ ogólną wymowę wiersza.

Ćwiczenie 18

Wyjaśnij, czy utwór jest typowy dla epoki, w której powstał. Uzasadnij swoją odpowiedź.

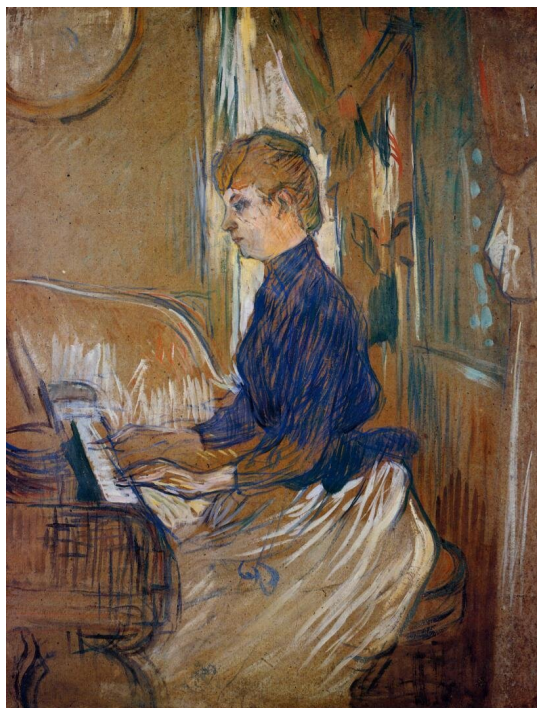
Polecenie 2

Zapoznaj się z treścią czterech obrazów powstałych na przełomie wieków i prezentujących kobiety siedzące przy pianinie. Wybierz ten wizerunek, który najlepiej odpowiada wierszowi Bronisławy Ostrowskiej. Wyjaśnij swój wybór.



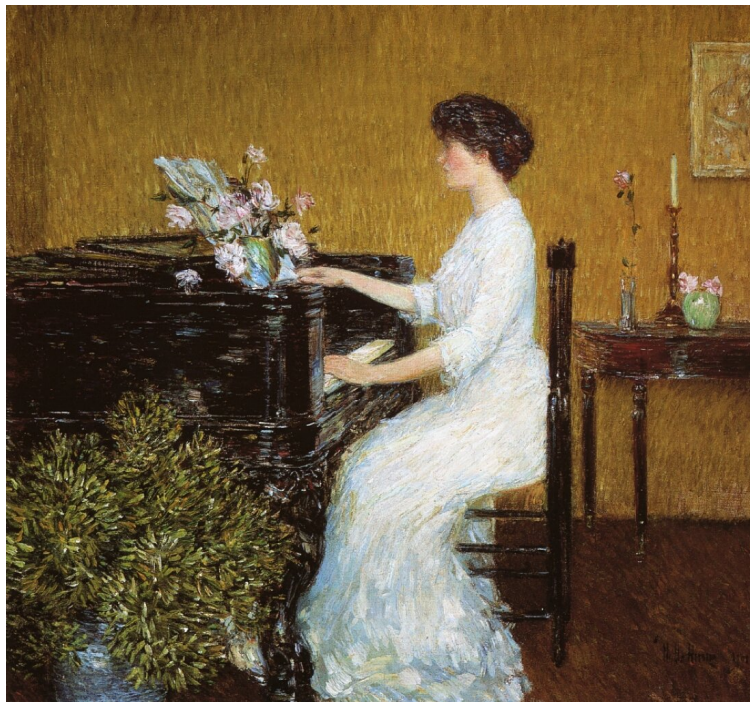
Marguerite Gachet przy pianinie

Źródło: a. nn., Vincent van Gogh.



Madame Juliette Pascal przy pianinie w salonie Chateau de Malrome

Źródło: wikiart, Henri de Toulouse-Lautrec, 1896, domena publiczna.



Przy pianinie,

Źródło: wikiart, Childe Hassam, 1908, domena publiczna.



Przy pianinie

Źródło: wikiart, Julian Alden Weir, 1903, domena publiczna.

Dziewczyna przy pianinie

Wizerunek kobiety siedzącej przy fortepianie lub pianinie pojawia się także w twórczości XX i XXI wieku. Instrument ten, funkcjonujący jako swoiste medium, przekazywał uczucia rozmarzonej lub pogrążonej w zamyśleniu bohaterki do jej nieobecnego kochanka.

Fortepian, wygrywający melancholijne pieśni, pomagał porozumiewać się bez słów, wyrażać ból i tęsknotę.



Dziewczyna przy pianinie

Źródło: wikiart, Roy Lichtenstein, druk sitowy, domena publiczna.

Dziewczyna przy pianinie (1963) to typowe dzieło w twórczości jednego z głównych przedstawicieli pop-artu: [Roya Lichtensteina](#). Amerykański malarz użył w nim charakterystycznej komiksowej estetyki. W dymku nad głową bohaterki zapisane są jej myśli: *Chociaż trzyma w swych rękach pędzel i paletę, wiem, że jego serce jest zawsze ze mną!*

Ćwiczenie 19

Zastanów się i wyjaśnij, dlaczego wizerunek kobiety sportretowanej przy fortepianie był tak popularny w literaturze i sztuce przełomu XIX i XX wieku.

Polecenie 3

Porównaj dzieło Lichtensteina z poznanymi na lekcji wizerunkami kobiet siedzących przy pianinie lub fortepianie.

Ćwiczenie 20

Zinterpretuj myśl kobiety sportretowanej przez Roya Lichtensteina.

Zadaniowo

Polecenie 4

Napisz interpretację porównawczą wierszy Kazimierzy Zawistowskiej *O maków purpurowych...* oraz Bronisławy Ostrowskiej *Fortepian skarży się i płacze...*

Polecenie 5

Wymyśl i opisz dzieje bohaterki obrazu *Dziewczyna przy pianinie* Roya Lichtensteina. Możesz wykonać komiks.

Polecenie 6

Na podstawie materiałów zawartych w podręczniku oraz dostępnych źródeł informacji napisz esej na temat: 'Subtelna poezja młodopolskich pisarek'.

